

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku E. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy ,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 kwietnia 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje adwokat A. S.-G., Kancelaria Adwokacka w P., od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) kwotę 120 zł (słownie: sto dwadzieścia) powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu na rzecz wnioskodawczyni w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2013 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację wnioskodawczyni E. M. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 17 października 2012 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P., którym oddalono odwołanie wnioskodawczyni od decyzji organu rentowego z dnia 2 stycznia 2012 r., odmawiającej przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, wobec niespełnienia warunków

określonych w art. 57 i 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), skoro komisja lekarska orzeczeniem z dnia 29 grudnia 2011 r. uznała wnioskodawczynię za zdolną do pracy.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji jak i ocenę prawną, że wnioskodawczyni winna wykazać częściową niezdolność do pracy na dzień 4 marca 2002 r., natomiast całkowitą niezdolność do pracy przed 14 września 2005 r. Wnioskodawczyni nie stawiała się jednak na badania lekarskie które miał przeprowadzić zespół biegłych lekarzy sądowych wyznaczony przez Sąd pierwszej instancji. W ocenie Sądu drugiej instancji przedstawiane przez wnioskodawczynię wnioski dowodowe o zastąpienie opinii biegłych sądowych opinią lekarzy konsultantów (szczebla krajowego lub wojewódzkiego), oraz dowodem z przesłuchania w charakterze świadka wybranego lekarza nie znajdują oparcia w obowiązujących przepisach prawa. W sprawach dotyczących rent z tytułu niezdolności do pracy wymagane jest korzystanie przez sąd orzekający z wiadomości specjalnych z zakresu odpowiednich gałęzi medycyny. Odbywa się to w ramach przepisów prawa procesowego regulującego postępowania przed sądami powszechnymi (art. 278 § 1, art. 290 § 1 k.p.c.). Natomiast zarzuty wnioskodawczyni odnośnie do nierzetelności pracy biegłych sądowych oraz braku ich obiektywizmu są dowolne i wynikają wyłącznie z niezadowolenia strony z treści składanych dotąd przez biegłych opinii.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawczyni i zarzucając naruszenie przepisów postępowania – art. 278 § 1 w związku z art. 233 § 1 k.p.c. polegające na „faktycznym nieprzeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych, pomimo dopuszczenia przez Sąd wniosku dowodowego o przeprowadzeniu takiego badania i tym samym do nierozpoznania istoty sprawy”, wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia (tak w treści skargi, w istocie chodzi o wyrok z dnia 12 czerwca 2013 r.) i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano że skarga jest oczywiście uzasadniona. W ocenie skarżącej „w toku postępowania

zostały naruszone jej konstytucyjne prawa obywatelskie do rozpoznania sprawy przez niezawisły sąd. Sądy Okręgowy i Apelacyjny wydając wyrok, nie oparły się na przepisach prawa, lecz na całkowitej uznaniowości. Sądy - Okręgowy i Apelacyjny w ogóle nie ustaliły stanu faktycznego w sprawie, gdyż pomimo formalnego dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, nie został on przeprowadzony”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,

- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jure, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437).

Tymczasem w okolicznościach sprawy, uzasadnienie skargi kasacyjnej w istocie kwestionuje fakt i sposób dopuszczenia przez Sąd pierwszej instancji dowodu z opinii biegłych lekarzy dla oceny stanu zdrowia wnioskodawczynie, wskazując, że „pomimo zaistnienia konieczności sporządzenia opinii biegłego, nie zleciły przeprowadzenia takiej opinii. Żaden przepis kodeksu postępowania cywilnego nie przewiduje obowiązku strony do uczestnictwa w badaniu. Skoro strona - z przyczyn obiektywnych, a także światopoglądowych, nie mogła i nie chciała w nim uczestniczyć, Sąd powinien rozważyć zastosowanie dyspozycji z art. 233 § 2 kpc”. Ponadto w ocenie skarżącej, „Sądy powinny szeroko uzasadnić dlaczego odstąpiły od przeprowadzenia tego dowodu i dlaczego nie spróbowały zlecić wydania opinii biegłym na podstawie posiadanych dokumentów medycznych”.

Jest niewątpliwe, że Sąd pierwszej instancji postanowieniem z dnia 1 marca 2012 r. (k. 9), powołał dla oceny stanu zdrowia wnioskodawczynie zespół biegłych lekarzy: ortopedy, neurologa, pulmonologa, dermatologa, chirurga, laryngologa, psychiatry i psychologa, a wnioskodawczynie pomimo wezwań nie stawiała się na badanie. Określenie stanu zdrowia wymaga wiedzy specjalistycznej, a zatem zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c., sąd winien powołać biegłych sądowych lekarzy odpowiadających schorzeniom wnioskodawczynie i na podstawie wydanych przez

nich opinii rozstrzygnąć istotę sporu. Bezzasadne jest tym samym wskazywanie jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania naruszenie konstytucyjnych praw obywatelskich wnioskodawczyni do rozpoznania sprawy przez niezawisły sąd. Natomiast żądanie wnioskodawczyni zastąpienia dowodu z opinii biegłych sądowych dowodem z opinii konsultantów krajowych nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa procesowego regulującego postępowania przed sądami powszechnymi (art. 278 § 1, art. 290 § 1 k.p.c.).

Na marginesie należy wskazać, że art. 233 § 1 k.p.c. nie może stanowić uzasadnionej podstawy skargi kasacyjnej, ani samodzielnie ani w powiązaniu z art. 278 § 1 k.p.c., (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 r., I UK 248/11, niepublikowany).

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c., określając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika zgodnie z § 12 ust. 2 oraz § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

[aw]